

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 196/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Petrom Šramkom, advokátom, Štúrova 51, Brezno, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 Co 26/2020-387 z 11. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 16. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Co 26/2020-387 z 11. júna 2020. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ vystupoval vo veci samej v procesnom postavení žalovaného proti žalobkyni [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“) v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam – pozemkom. Okresný súd Brezno (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 4 C 200/2009-335 z 18. decembra 2019 žalobe vyhovel, podielové spoluvlastníctvo k pozemkom zrušil a vyporiadal a sťažovateľa zaviazal k náhrade trov konania v rozsahu 100 %. Na základe odvolania sťažovateľa, čo sa týka výroku o náhrade trov konania, krajský súd napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti potvrdil a sťažovateľa zaviazal aj k náhrade trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Krajský súd v napadnutom uznesení potvrdenie rozsudku okresného súdu v časti náhrady trov konania odôvodnil plným úspechom žalobkyne v spore. Zároveň uviedol, že pokiaľ nedôjde k dohode sporových strán o výške primeranej náhrady za odstupujúci spoluvlastnícky podiel, tak určenie výšky náhrady spravidla závisí od úvahy súdu, ku ktorej v danom prípade okresný súd dospel aj na podklade záverov znaleckého posúdenia znalcom z príslušného odvetvia. Krajský súd považoval za neudržateľný názor sťažovateľa, že by mu mal patriť úspech v spore primerane v časti, o ktorú okresný súd v rámci primeranej náhrady za odstupujúci spoluvlastnícky podiel zaviazal žalobkyňu na zaplatenie vyššej sumy, ako uvádzala v konaní. Uzavrel to tým, že ak aj okresný súd vo svojom rozsudku určil sťažovateľovi náhradu za odstupujúci spoluvlastnícky podiel vo vyššej sume, ako navrhovala žalobkyňa, v uvedenom nie je možné vidieť neúspech žalobkyne, pretože rozhodujúcim je to, že k zrušeniu a vyporiadaniu spoluvlastníctva došlo presne tým spôsobom, aký navrhla žalobkyňa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje:

a) Odmieta závery krajského súdu, podľa ktorých žalobkyňi prislúcha náhrada trov konania vo výške 100 % s odôvodnením, že bola vo veci samej plne úspešnou sporovou stranou, a teda že bolo o trovách konania rozhodnuté v súlade s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

b) Podľa sťažovateľa je napadnuté uznesenie svojvoľné, nepresvedčivé a v ňom uvedené závery považuje za arbitrárne a neudržateľné a jeho vydaním mu bolo odňaté právo na spravodlivý proces.

c) Namíeta, že bolo opomenuté, že súčasťou rozhodovania bolo aj rozhodnutie o výške primeranej náhrady za odstupujúci spoluvlastnícky podiel, kde však žalobkyňa bola zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi náhradu za odstupujúci podiel vo vyššej sume, akú sama navrhovala. Preto podľa sťažovateľa nemôže byť žalovaná považovaná za plne úspešnú sporovú stranu a vzhľadom na to jej nemal byť priznaný nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, ale len pomerne k jej úspechu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým tento sťažovateľ vo vzťahu k žalobkyňi zaviazal na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Overaním na Informačnom centre okresného súdu bolo zistené, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 11. júla 2020 a sťažovateľ, ako ani žalobkyňa proti nemu nepodali dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

6. Zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v § 132 ods. 2 zakotvuje princíp subsidiarity a ustanovuje, že ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 207/2020).

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému uzneseniu namietala práve tú skutočnosť, že krajský súd potvrdením záverov okresného súdu uvedených v jeho rozsudku týkajúcich sa povinnosti sťažovateľa nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, keď zároveň nevzal do úvahy, že pri rozhodovaní o výške primeranej náhrady za odstupujúci spoluvlastnícky podiel žalobkyni nebola priznaná plná suma, akú požadovala, mal rozhodnúť arbitrárne a porušiť jeho právo na spravodlivý proces. K porušeniu práva na spravodlivý proces malo dôjsť aj v dôsledku svojvoľného a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého uznesenia.

8. Problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa ústavný súd zaoberal už v minulosti, a to konkrétne v uznesení č. k. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom okrem iného vyslovil, že § 420 Civilného sporového poriadku zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej... Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej ním riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Cez prizmu uvedeného holistického ústavnoprávneho prístupu je tak v okolnostiach prejednávanej veci adekvátne postupovať aj v tejto veci. V danej veci ide v prípade napadnutého uznesenia o rozhodnutie, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu o nároku na náhradu trov konania (nie o výške trov konania, pozn.). Teda ide o rozhodnutie, ktorým sa pred krajským súdom ako súdom odvolacím konanie o tomto nároku s konečnou platnosťou skončilo, bolo ho tak možné z dôvodov zmätočnosti podľa § 420 CSP podrobiť prieskumu dovolacieho súdu.

9. Pre doplnenie referenčných výkladových súvislostí ústavný súd zároveň na tomto mieste pripomína, že najvyšší súd prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania riešil dvoma spôsobmi. V uznesení č. k. 6 Cdo 160/2017 z 28. februára 2018 (R 73/2018) najvyšší súd vyslovil, že „uznesenie odvolacieho súdu o náhrade

trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle § 420 CSP, i keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej“, a z uvedeného dôvodu dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné. Na druhej strane v uznesení č. k. 2 Cdo 97/2017 z 31. mája 2018 najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale tiež dôvodné, a z uvedeného dôvodu zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách odvolacieho konania (o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, pozn.) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Vychádzajúc z už uvedeného, ako aj z dôvodov ústavnej sťažnosti, v danej veci sťažovateľ nepodaním dovolania podľa § 420 písm. f) CSP proti napadnutému uzneseniu nevyčerpal právny prostriedok, ktorý mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

10. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti ústavným súdom v situácii, keď sťažovateľ nevyužil prostriedok ochrany svojich práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, teda nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 562/2017).

11. Pretože sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti netvrdil, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

12. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu